

Cauza C-705/19**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

23 septembrie 2019

Instanța de trimitere:

Consiglio di Stato (Italia)

Data deciziei de trimitere:

14 martie 2019

Apelantă:

Axpo Trading Ag

Intimată:

Gestore dei Servizi Energetici – GSE s.p.a.

Obiectul procedurii principale

Apel declarat la Consiglio di Stato [Consiliul de Stat] împotriva hotărârii Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio [Tribunalul Administrativ Regional din Lazio], prin care a fost respinsă acțiunea formulată de societatea apelantă, prin care aceasta a atacat deciziile intimatei prin care aceasta din urmă a reproșat apelantei neachiziționarea certificatelor verzi pentru energia importată în Italia în anii 2012 și 2014 și i-a impus achiziționarea acestora în termen de 30 de zile

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Compatibilitatea Decretului legislativ nr. 28/2011 cu articolele 18, 28, 30, 34, 107, 108 și 110 TFUE, cu articolele 6 și 13 din Acordul de liber schimb încheiat între Comunitatea Economică Europeană și Confederația Elvețiană, precum și cu Directiva 2009/28/CE și cu jurisprudența Curții

Întrebarea preliminară

Se solicită Curții de Justiție să răspundă la următoarea întrebare:

- articolul 18 TFUE, în măsura în care interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate în domeniul de aplicare al tratatelor,
 - articolele 28 și 30 TFUE, precum și articolul 6 din Acordul de liber schimb încheiat între Comunitatea Economică Europeană și Confederația Elvețiană, în măsura în care prevăd eliminarea taxelor vamale la import și a măsurilor cu efect echivalent,
 - articolul 110 TFUE, în măsura în care interzice aplicarea unor impozite la import mai mari decât cele care se aplică, direct sau indirect, produselor naționale similare,
 - articolul 34 TFUE, precum și articolul 13 din Acordul de liber schimb încheiat între Comunitatea Economică Europeană și Confederația Elvețiană, în măsura în care interzic adoptarea unor măsuri cu efect echivalent unor restricții cantitative la import,
 - articolele 107 și 108 TFUE, în măsura în care interzic punerea în aplicare a unei măsuri de ajutor de stat care nu a fost notificată Comisiei și care este incompatibilă cu piața internă, și
 - Directiva 2009/28/CE, în măsura în care urmărește promovarea comerțului intracomunitar cu energie electrică verde, favorizând totodată promovarea capacităților de producție ale fiecărui stat membru,
- se opun unei reglementări naționale precum cea descrisă mai sus, care impune importatorilor de energie electrică verde o sarcină pecuniară care nu se aplică producătorilor naționali ai aceluiași produs?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Articolele 18, 28, 30, 34, 107, 108 și 110 TFUE

Acordul de liber schimb încheiat între Comunitatea Economică Europeană și Confederația Elvețiană; în special articolele 6 și 13 din acesta

Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (denumită în continuare „Directiva 2009/28”)

Dispozițiile naționale invocate

Decretul legislativ nr. 79 din 16 martie 1999 de transpunere a Directivei 96/92/CE privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice (denumit în continuare „Decretul legislativ nr. 79/1999”), în vigoare până la 1 ianuarie 2016. În special, articolul 11 impunea entităților care introduceau în rețea energie electrică produsă din surse neregenerabile să introducă, în anul următor, în sistemul național de energie electrică și energie verde într-o pondere prestabilită sau, cu titlu alternativ, să achiziționeze certificate verzi pentru valoarea corespunzătoare de la alți producători.

Decretul legislativ nr. 28 din 3 martie 2011 de transpunere a Directivei 2009/28/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (denumit în continuare „Decretul legislativ nr. 28/2011”). În special, articolul 25 alineatul 11 a abrogat, cu efect de la 1 ianuarie 2012, articolul 20 alineatul 3 din Decretul legislativ nr. 387 din 2003, potrivit căruia entitățile care importau energie electrică din state membre ale Uniunii, care făceau obiectul obligației prevăzute la articolul 11 din Decretul legislativ nr. 79/1999 citat mai sus, puteau să solicite operatorului rețelei scutirea de această obligație în ceea ce privește ponderea de energie electrică importată produsă din surse regenerabile. În plus, articolul 25 alineatul 2 prevede că energia electrică importată începând cu 1 ianuarie 2012 nu este supusă obligației menționate mai sus exclusiv în cazul în care contribuie la realizarea obiectivelor naționale prevăzute de același decret legislativ.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Axpo Trading Ag, apelantă, este o societate elvețiană care importă în Italia energie produsă în Franța și în Elveția din surse regenerabile (energie „curată” sau „verde”). Aceasta a atacat în fața Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio [Tribunalul Administrativ Regional din Lazio] deciziile Gestore dei Servizi Energetici – GSE, intimată, prin care aceasta din urmă i-a reproșat neachiziționarea certificatelor verzi pentru energia importată în Italia în anii 2012 și 2014 și i-a impus achiziționarea acestora în termen de 30 de zile.
- 2 Prin hotărârea din 18 septembrie 2017, instanța menționată mai sus a respins acțiunea, făcând trimitere în special la Hotărârea Curții de Justiție pronunțată în cauza C-573/12, în care s-a apreciat că este proporțională și conformă cu dreptul Uniunii o reglementare suedeză similară cu cea în discuție în prezenta cauză, întrucât respecta obiectivul fundamental de protejare a mediului.
- 3 Împotriva hotărârii menționate mai sus, apelanta a declarat apel la instanța de trimitere, solicitând înlăturarea aplicării reglementării italiene de referință.
- 4 Comisia Europeană, căreia i-ar fi fost adresate două plângeri cu privire la problema în discuție, a depus observații scrise și orale în cadrul procedurii principale.

Principalele argumente ale părților din procedura principală

- 5 Apelanta susține că, deși, până în anul 2011, reglementarea italiană – mai exact articolul 20 alineatul 3 din Decretul legislativ nr. 387/2003 – permitea importatorilor de energie electrică care făceau dovada caracterului regenerabil al sursei de producție respective să fie scutiți de obligația de a achiziționa certificate verzi, această posibilitate nu mai există în temeiul Decretului legislativ nr. 28/2011.
- 6 Astfel, articolul 25 alineatul 11 din acest din urmă decret legislativ a abrogat, cu efect de la 1 ianuarie 2012, articolul 20 alineatul 3 din Decretul legislativ nr. 387/2003 citat mai sus. Acest fapt ar fi implicat obligația de a achiziționa certificate verzi și pentru importatorii de energie produsă în străinătate din surse regenerabile, ceea ce, potrivit apelantei, este contrar dreptului Uniunii.
- 7 În plus, alineatul 2 al articolului 25 din Decretul legislativ nr. 28/2011 prevede că energia electrică importată începând cu 1 ianuarie 2012 nu este supusă obligației în discuție exclusiv în cazul în care contribuie la realizarea obiectivelor naționale prevăzute de același decret legislativ.
- 8 Cadrul normativ prezentat mai sus, în primul rând, ar constitui un ajutor de stat în favoarea producătorilor de energie verde care desfășoară activități în Italia, cu privire la care Comisia nu a fost informată în prealabil, cu încălcarea articolelor 107 și 108 TFUE; în al doilea rând, ar impune o taxă cu efect echivalent unei taxe vamale, în detrimentul importatorilor în Italia de energie verde produsă în alte state membre, cu încălcarea articolelor 28, 30 și 110 TFUE și, în al treilea rând, ar constitui o măsură echivalentă unei restricții cantitative la import și la libera circulație a energiei verzi produse în alte state membre, cu încălcarea articolelor 34 și 36 TFUE, precum și a articolului 13 din Acordul de liber schimb încheiat între Comunitatea Economică Europeană și Confederația Elvețiană.
- 9 Apelanta susține de asemenea că această problemă a fost comunicată Comisiei Europene prin intermediul a două plângeri, la care Comisia a răspuns că schemele de sprijin din alte state membre, notificate în mod corespunzător, au fost calificate drept ajutoare de stat și că aceasta ia în considerare posibilitatea de a iniția o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva Italiei în ceea ce privește actuala schemă de sprijin pentru energia verde, în special în legătură cu impunerea componentei A3 în factura de energie electrică.
- 10 În observațiile sale scrise, Comisia a susținut că, în Hotărârea Curții pronunțată în cauza C-573/12, citată de instanța de prim grad, Curtea s-a pronunțat exclusiv cu privire la aspectul dacă dispozițiile de drept suedez constituie măsuri cu efect echivalent unei restricții cantitative la import. În plus, aceasta a susținut că instanța națională ar putea doar să excludă că este vorba despre un ajutor de stat, însă nu să constate existența unor justificări, întrucât aprecierea compatibilității unui ajutor de stat cu piața unică este de competență exclusivă a Comisiei.

Prezentare succintă a motivelor trimiterii preliminare

- 11 Instanța de trimitere arată că Directiva 2009/28 se concentrează pe obiectivele de producere și de utilizare a energiei verzi la nivel național. O astfel de abordare, potrivit căreia obiectivele individuale pentru fiecare stat membru se întemeiază pe caracteristicile specifice fiecărei realități naționale, este ilustrată în special în considerentele (15) și (25) ale directivei citate mai sus.
- 12 Schemele naționale de sprijin și măsurile de cooperare între state, reglementate la articolul 3 alineatul (3) din directiva în discuție, reprezintă mijloacele prin care statele membre își pot atinge obiectivele de creștere a producției și a consumului de energie verde. În special, măsurile de cooperare între state au caracter facultativ, astfel cum se confirmă la același articol 3 din Directiva 2009/28.
- 13 Instanța de trimitere arată că Decretul legislativ nr. 28/2011, prin care a fost transpusă Directiva 2009/28, prevede înlăturarea treptată a mecanismului certificatelor verzi, menite să fie înlocuite începând cu anul 2016 cu tarife de tip FIP [Feed-in Premiums]. În plus, instanța de trimitere amintește că, prin articolul 25 alineatul 11 din același decret legislativ, a fost eliminată posibilitatea de a lua în considerare, în vederea atingerii ponderii naționale, energia verde produsă în străinătate, posibilitate care, potrivit reglementării în vigoare anterior, scutea de obligația de a achiziționa o cantitate proporțională de certificate verzi.
- 14 În ceea ce privește pretinsul caracter de ajutor de stat al reglementării în discuție, instanța de trimitere arată că, în speță, nu există niciun transfer de resurse de stat în beneficiul producătorilor de energie verde care desfășoară activități în Italia. Chiar dacă s-ar considera că există un ajutor de stat și în cazul impunerii unor obligații de achiziționare în privința operatorilor din domeniul în discuție sau a unor sarcini economice pentru consumatori, faptul că Directiva 2009/28 stabilește obiectivele de producere și de utilizare a energiei verzi la nivel național, impunând fiecărui stat membru să realizeze ponderi de energie verde din ce în ce mai mari, și caracterul pur facultativ al măsurilor de cooperare între state, considerate împreună, ar putea conduce la aprecierea că adoptarea de către statele membre a unor măsuri având drept scop să favorizeze exclusiv producătorii naționali de energie verde este conformă cu directiva în discuție. Astfel, creșterea consumului național de energie verde este în mod cert facilitată de creșterea producției interne a energiei respective (a se vedea Hotărârea din 29 septembrie 2016, Essent Belgium NV, C-492/14, punctele 105-110) și, în acest sens, ar fi conform cu finalitatea reglementării europene faptul că fiecare stat membru favorizează, prin facilitarea producției naționale de energie curată, protejarea mediului pe teritoriul său (a se vedea Hotărârea din 1 iulie 2014, Ålands Vindkraft AB, C-573/12, punctele 53, 54, 94, 95 și 130).
- 15 De altfel, schemele naționale de sprijin menționate de Directiva 2009/28 prevăd, prin definiție, un tratament special în favoarea producătorilor naționali de energie verde și, prin urmare, nu derogă de la sistemul de referință prevăzut de aceeași directivă, ci, dimpotrivă, permit punerea sa în aplicare în mod concret. Așadar,

sistemul de referință prevăzut de directiva în discuție are, în sine, un caracter selectiv declarat și intenționat, întrucât urmărește să favorizeze producția de energie verde în raport cu cea provenită din surse neregenerabile.

- 16 Instanța de trimitere arată că Republica Italiană nu avea, așadar, obligația de a notifica în prealabil Comisiei reglementarea cuprinsă în Decretul legislativ nr. 28/2011, întrucât aceasta nu constituie un ajutor de stat. În plus, reglementarea în discuție nu ar constitui nici o taxă cu efect echivalent unei taxe vamale în detrimentul importatorilor în Italia de energie verde produsă în alte state membre, nici o măsură echivalentă unei restricții cantitative la import și la libera circulație a energiei verzi.
- 17 Obligația de a achiziționa certificate verzi în sarcina importatorilor de energie produsă în străinătate ar servi, așadar, concepției globale a schemei de sprijin instituite în Italia, care ar fi de asemenea conformă cu articolul 18 și cu articolul 110 alineatul (1) TFUE, întrucât ar aplica același tratament tuturor operatorilor din domeniul energiei electrice, indiferent dacă sunt italieni sau nu, care introduc în rețea energie care nu provine din surse regenerabile italiene.
- 18 Hotărârea Curții pronunțată în cauza C-213/96, citată de apelantă în susținerea argumentelor sale, se referă însă la situații fiscale, în timp ce prezenta cauză privește anumite facilități, și, în orice caz, a fost pronunțată înainte de intrarea în vigoare a Directivei 2009/28. Și în Hotărârea pronunțată în cauza C-492/14, citată mai sus, care se referă la o problemă diferită, și anume admisibilitatea unei reglementări naționale care prevede o gratuitate selectivă în ceea ce privește distribuția de energie, se aplică reglementarea europeană în vigoare anterior.
- 19 Întrucât problema în discuție este decisivă pentru soluționarea litigiului și întrucât există o cerere specifică formulată de apelantă, instanța de trimitere, care este o instanță de ultim grad, dispune trimiterea preliminară la Curtea de Justiție.